

ทหารกับการกำหนดนโยบายของรัฐ : ศึกษาเฉพาะกรณี
การตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524

นายอนชา อรรถศรีสมบัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-880-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017639

117800303

MILITARY AND STATE POLICY FORMULATION : A STUDY OF
THE POLITICAL PARTY ACT B.E.2524

Mr. Anucha Aroonrasameechoti

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-880-50

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทหารกับการกำหนดนโยบายของรัฐ : ศึกษาเฉพาะกรณี
การตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524
โดย นายอนุชา อรุณศรีมีโชติ
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับว่าวิทยานิพนธ์นี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

คณะวิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุชา อรุณศรีสมบัติ : ทหารกับการกำหนดนโยบายของรัฐ : ศึกษาเฉพาะกรณี : การตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 (Military and State Policy Formulation : A Study of the Political Party Act B.E. 2524) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 128 หน้า. ISBN 974-578-880-5

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทและการดำเนินการของกลุ่มทหาร ในการผลักดันการตัดสินใจโดยใช้กลไกในรัฐสภา โดยศึกษาวิเคราะห์ในกรณีปัญหาการตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความคลี่คลายของระบบการเมืองจากระบบอำมาตยาธิปไตยมาสู่ระบบประชาธิปไตยแบบราชการ ทำให้กลุ่มพลังนอกระบบราชการมีความเข้มแข็งมากขึ้น การควบคุมหรือครอบงำตามรูปแบบเดิมของกลุ่มพลังในระบบราชการเป็นเรื่องยากที่จะเกิดขึ้น เป็นผลให้กลุ่มพลังในระบบราชการจำเป็นต้องใช้เงื่อนไขความมั่นคงแห่งชาติในการโน้มน้าวจูงใจให้กลุ่มพลังนอกระบบราชการยอมรับนโยบายและการใช้กลไกของรัฐ การผลักดันพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของทหารในการที่ผลักดันให้พรรคการเมืองจะต้องมีลักษณะเป็นพรรคการเมืองใหญ่ มีความเข้มแข็ง เป็นสถาบัน และมีระเบียบวินัย ตามกรอบที่ได้วางไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2521

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ANUCHA AROONRASAMEECHOTI : MILITARY AND STATE POLICY
FORMULATION : A STUDY OF THE POLITICAL PARTY ACT B.E.
2524. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRICHA HONGSKRAILERS,
Ph.D. 128 PP. ISBN 974-578-880-5

The thesis attempts to analyze the role and manipulation of the military in order to have influence on the decision making of the parliament in the case of the Political Party Act B.E.2524.

The study reaches the conclusion that the change of the political system, from that of the bureaucratic polity to the bureaucratic democracy, has strengthened the power of the extra-bureaucratic group, making the formal control or hegemony of the bureaucratic power difficult to occur again. So the bureaucratic group has to use the condition of national security to persuade the extra-bureaucratic power to accept their policy and the use of the apparatus of the parliamentary system. The pushing forward of the Political Party Act B.E.2524 reflects an effort of the military to make the Political Party Act respond to the national security by allowing only large, strong, institutionalized and disciplined party according to prescription laid down in the 1978 Constitution.

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆของการวิจัยด้วยดีมาตลอด รวมทั้งรองศาสตราจารย์วิทยา สุจริตชนารักษ์ และรองศาสตราจารย์พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ผู้ซึ่งเป็นทั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ให้ค่าปรึกษาแนะนำมาตลอด ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณของครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวในที่นี้ได้หมด ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนผู้วิจัยได้ร่ำเรียนมาได้ถึงขนาดนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในเรื่องการพิมพ์วิทยานิพนธ์ และคุณโสมรสา วงศ์กัทลีคาม ผู้ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญเมื่อยามท้อแท้และเผชิญกับปัญหา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งให้การสนับสนุนในการศึกษาทั้งในด้านการเงินและกำลังใจแก่บุตรเสมอมา

อนุชา อรุณรัศมีโชติ

18 มีนาคม 2534

ศูนย์วิทยุวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง และแผนภูมิ	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบข่ายการวิจัย.....	9
วิธีการในการศึกษา.....	9
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
การเสนอรายงานวิจัย.....	12
2. ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	13
การเมือง.....	13
การเมืองไทยในระบบประชาธิปไตยแบบราชการ.....	20
ทหารกับความมั่นคงแห่งชาติ.....	30
ความมั่นคงทางการเมืองกับความมั่นคงแห่งชาติ.....	33
พรรคการเมืองกับความมั่นคงทางการเมือง.....	35
การเมืองไทยในระบบประชาธิปไตยแบบราชการกับการ กำหนดนโยบาย.....	38

	หน้า
3. การแปรสภาพจากระบบอำมาตยาธิปไตยเป็นระบบประชาธิปไตยแบบราชการ.....	44
ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475.....	46
ยุคจอมพลสฤษดิ์ ถึง 14 ตุลาคม 2516.....	48
ยุครัฐบาลธานินทร์.....	51
ยุครัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์.....	55
ยุครัฐบาลพลเอกเปรม.....	59
4. กระบวนการตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524.....	65
มูลเหตุการตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง.....	65
การเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524.....	70
ทหารกับการร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524.....	78
5. สรุป และ ข้อเสนอแนะ.....	105
สรุป.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	110
เอกสารอ้างอิง.....	114
ภาคผนวก.....	123
ประวัติผู้เขียน.....	128

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตารางและแผนภูมิ

ตารางที่	หน้า
1 ผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2522.....	106
2 แสดงจำนวนพรรคการเมืองและจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2519.....	87
3 แสดงจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติที่มาจากการแต่งตั้ง (พ.ศ. 2475-2526).....	134
ภาพที่	
1 ตัวแบบของระบบการเมืองตามความคิดของฮิสตัน.....	20
2 ตัวแบบของระบบการเมืองตามความคิดของอัลมอนต์และเพาเวลล์.....	24
3 สัมพันธภาพทางอำนาจระหว่างกลุ่มพลังในระบบราชการกับกลุ่ม พลังนอกระบบราชการ.....	70
4 วิเคราะห์กระบวนการตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 ตามตัวแบบระบบการเมืองตามความคิดของอัลมอนต์ และเพาเวลล์.....	